

Évi 100 ezer liter az ország vérszükséglete

A vér gyógyít, a közöny pusztít

A századforduló óta elért nagy gyógyászati fejlődés ma már olyan — a múltban meg sem álmított — feladatokra buzdítja a sebészt, ami csak a tüdő, a szív működésének átmeneti felfüggesztése mellett lehetséges. Az ilyen operációk végrehajtásához nagy technikai és biológiai felkészültség szükséges.

A technika utóbb már felnőtt a kívánt követelményekhez. Képes önállóan ellátni majdnem az összes emberi szervek minden munkáját. Biológiaiailag is meg van a lehetősége annak, hogy avatott kezek hozzá merjenek nyúlni késsel az agyhoz és a szívhez is, ha elegendő vér áll az orvos rendelkezésére.

Hosszú út...

Vér természetesen mindig volt, a benne rejlő nagy gyógyászati erőt pedig a görögök már a XVI. században is sejtették. Kísérletekkel is átfecskendezésekkel, de a megkivánt tudományos ismeretek nélkül a betegek nagy része — sikeres operáció esetén is — meghalt anélkül, hogy a halál okát meg lehetett volna állapítani. Így történt ez Franciaországban is a múlt század közepén, mire a kormány törvényekkel tiltotta el a vértátömlesztést.

Nálunk abban az időben egy Klempa Simon nevű katonáorvos, és a kolozsvári orvosok tettek néhány hasonló kísérletet arra, hogy bevonják a vért a gyógyászatba, de több kiábrándító eset után hamar fölthagytak vele. Vajon miért? Ezen töprengtek egész a századfordulóig az orvosok, mert mint 1900-ban Landsteiner, a később Nobel-díjjal kitüntetett bécsi kutatóorvos megállapította, az emberi vértől lényegesen biológiai eltérései vannak és az egyes általa pontosan felosztott, ma már általánosan ismert vércsoportok meghatározott alkalmazkodási képességét feltárta. Amíg erre nem voltak, s nem lehetett tekintettel a gyógyászok, szükség-szerűen sorra fordultak elő nemkívánatos eredmények. Ezeknek a megszüntetéséig

kerek háromszáz éves utat kellett megtennie az emberiségnek.

A vér már régen bevonult a gyógyászatba, amikor még mindig komoly gondot jelentett néhány napon túli tartóztatása. Utóbb azonban — a szövet tudósok eljárásával — ez a kérdés is megoldódott. Ma már 3 hétig is megmarad frissen a vér, por alakban pe-

dig évekre el lehet tenni, ami a gyógyszergyártásban jelent felbecsülhetetlen haladást.

A megmentett anya

Lehetséges, hogy — mint egyesek feltételezik — ma is vannak a vértnek eddig még fel nem fedezett mély titkai. Hiszen általa keletkeznek új életek, és talán mint anyag, elsőleges forrása az indulatoknak éppen úgy, mint a szeretetnek és a vonalomnak. Ezekre a kérdésekre azonban majd csak egy másik Landsteiner-től kaphatunk választ. A mi mai kötelezőnk annyi vért adni az orvosoknak, amennyit kérnek. Igaz, kissé igényesek, mert nemrég történt, hogy egy kismama életének megmentéséhez 53 liter vért használtak fel az egyik intézetben. De megérté.

A véradók toborzását a Vöröskereszt vállalta. Am fáradozása csak akkor járhat sikerrel, ha teljes társadalmi összefogás alakul ki a támogatására.

Tápén és másutt

Az önkéntes véradás, ami-re minden 18–60 éves korú egyén képes, elmondhatjuk,

hogy nem más, mint az emberszeretnek egy magasabb gyakorlati kifejezése. Tapasztalható ez az üzemekben, a fegyveres alakulatoknál és a falvakban egyaránt. Ott az először jelentkező csodálkozva kérdezi utána: „Hát csak ennyi az egész? Hiszen ez semmi.”

Mint felszámolásra váró eseteket említjük meg, amit Kisteleken Csengelén és főleg Tápén tapasztaltunk, ahol egy ünnepélyes véréradó napon annyi vért sem adott a falu lakossága, amennyi egy oda-változó fiú életének a megmentéséhez kellett. A hozzá hasonló helyeken sok még a tennivaló ezen a téren a szocialista morál kialakulásáig.

Aki alkalmas a segítségre, adjon vért. A nők azok, akik idejében és a legjobban sietnek önzetlen segítséget nyújtani a szenvedőknek. Nagyrésztőlük származik az ország évi 100 ezer literét meghaladó vérszükségletének biztosítása. A vér részben átömlesztéshez, részben pedig a nagyszámú hatásos gyógyszer gyártásához kell. A férfiak is vállalják a nemesebb emberi érzések teljesítésének kötelezettségét, csak náluk más a sürgősségi sorrend, mint a nőknél.

Szegeden 9 ezer véradó gondol a szenvedőkre

Az önzetlen segítő készség széleskörű kibontakozását Szegeden az ütközi beszédese, hogy még 1961-ben, az ingyenes akció első évében alig 100 liter gyűjtött össze az állomás, az idén eddig ezer liter meghaladó mennyiséget adtak a tértismentes jelentkezők. A jelek szerint a város a jövőben már jóval több beteget láthat életmentő vérral. De megállni nem szabad, mert megeshet, hogy valamilyen előre nem látható oknál fogva a vártnálul megnövekedik a vérre szoruló betegek száma. Ilyen esetben az orvos akkor is tehetetlen, ha nem kétséges, hogy kellő vértartalékkal meg tudják menteni a műtetre szorulókat és a más betegeket.

Ne történjen meg soha — és ez rajtunk múlik —, hogy a gyógyintézetek előtt az egészséges emberek ezrei vídóman, kacagva örülnek az életnek, a falakon belül pedig ugyanakkor kedvére arat-hat a halál.

Évenként három deci vért minden egészséges ember adhat, és ez elég.

Ormos János

Boszorkányper

A Szegedi Orvostudományi Egyetem táncgyűjtésének bemutatója

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján rendezett szegedi dísz-ünnepség színvonalas műsorának érdekes színtöltője volt Luthor Gyula *Boszorkányper* című táncjátékának eredeti bemutatója a Szegedi Orvostudományi Egyetem táncgyűjtésének előadásában.

A szegedi boszorkányper-tés témája már más művészi ágak alkotói is megihlette. Ha csak a színpadra gondolunk, az akkor még itt élt Forgács István e témájú darabjának tizenöt év előtti szegedi bemutatójára emlékezhetünk. Azonban úgy tűnt, eddig egyik megoldás sem tudta tökéletesen hitelessé tenni a felettébb valószínűtlen középkori légkört Voltaire korában, s az ázsiai

állapotot egy térképileg európai városban — ezt a témában rejlő ellentmondást. Luthor Gyula — aki már *Subavász* című táncjátékával korábban sikeresen mutatkozott be, mint koreográfus —, a táncjáték lehetőségeiből kiindulva másfelől közelítette meg a témát. Ezáltal szükségszerűen lemondott a teljes, okokig hatoló történelmi kibontásból —, ami azonban véleményem szerint meg is haladná a táncjáték kereteit —, viszont elkerülte a magyarázkodás buktatóit is. Egyszerű, de ötletes, a játék végén viszsza-térő kerettel vázolta az akkori szellemet, majd egyre gyorsuló ütemben a téma kibontásához fogott. Ezt az egyének a három főalak szempontjából fogta meg, s

hogy valszínnűsítse a valószínűtlen tragédiát, szerencsésen élt a népi motívumokkal, melyek a mesék, s balladák hangulatát megpendítve művésziileg hitelesítették a cselekményt. Nehéz lenne itt szétválasztani a táncot Szerb György zenéjétől, mert mindkettő — s a kettő együtt a játék egészében —, a népi és a modern szintézisre törekedett, s a zene mindvégig lendületesen ívelt a valószínűtlen tragédiához. A koreográfiában ugyanakkor megfigyelhető volt a népi elemek túlsúlyából az egyre gyorsuló átmenet a „balettszerűbb”, modernebb formák felhasználása felé. Talán túl gyors is volt a játék pergése, szinte csak jelzett volt némelyik jelenet, s mindenképpen túl sok a líraiság, szerencsére azonban ez nem lett úrrá a befejezésben. Az előadás leginkább magával ragadó hangulatú a vásári jelenet volt.

Az Orvostudományi Egyetem táncgyűjtése megint bizonyosságot tett jó felkészültségéről, a legnehezebb táncjelenetekben sem vallott kudarcot. Rákóczi Mária Koncz Sárja, Dudogh Béla Bagi Gergelye, Fábán Lajos főbírája egyaránt dicséretet érdemel. A jelzések díszletek jól illettek a játék hangulatához.

N. F.

Rádió- és televízióműsor

Kedd
KOSSUTH RÁDIO

4.30 Hírek. 4.35 Vidéman-frissen. 5.00 Hírek. 5.05 Falurádió. 6.00 Hírek. 7.00 Hírek. 7.10 Új könyvek. 7.30 Színház- és moziműsor. 8.00 Hírek. 8.05 Műsorismertetés. 8.15 Könyvzene. 8.55 Zenekari muzsika. 10.00 Hírek. 10.10 Az elvált asszony. Operett-részletek. 11.00 Iskolarádió. 11.30 Szélényi István: Zongoratrió. 11.52 Napirend. 12.00 Hírek. 12.15 Táncczenei kották. 12.57 A vidéki színházak műsora. 13.00 Törvénykönyv. 13.15 Orlaia Dominguez és Franco Corelli énekel. 13.45 Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. 14.00 Hírek. 14.05 Falusi délután. 16.00 Hírek. 16.10 Táncczene. 16.35 Ifjúsági Magazin. 17.05 Rádióiskola. 17.58 Műsorismertetés. 18.00 Hírek. 18.15 Endrédi Mimi és Bérés Ferenc énekel. 18.45 Munkácsklub. 19.00 Rudolf Schock énekel. 19.25 A Szabó család. 19.55 Jó éjszakát, gyerekek! 20.00 Esti Krónika. 20.25 Trambola. 22.00 Hírek. 22.15 Sport hírek. 22.20 Bach: A fuga művészete. 23.40 Domenico Modugno énekel. 24.00 Hírek. 0.10 Operett-részletek.

PETOFI RÁDIO

6.00 Hírek. 6.10 Torna. 7.00 Hírek. 8.00 Hírek. 14.00 Kórusok. 14.10 Időjárásjelentés. 14.25 Táncczene. 15.00 Hírek. 15.05 Zenekari muzsika. 16.25 Az import — iparunk kenyeré. 16.30 Pertis Jenő népi zenekara játszik. 17.00 Hírek. 17.05 Operett-részletek. 17.55 Adagio és scherzo. 18.15 Hétköznapi Rádiójáték. 18.45 A román néphadsereg fúvószenekara játszik. 19.00 Mi történt a nagyvilágban? 19.15 Régi magyar dalok és táncok. 19.38 Zenekari muzsika. 20.40 „Mit sütsz, kis szűcs?” 21.00 Hírek. 21.05 Puccini: Tosca — II. felv. 21.47 Lírai önéletrajz. 21.57 Könyvzene. 23.00 Hírek.

TELEVÍZIO

8.05-től: Iskolatv. 8.25-ig: orosz nyelv az általános iskola VI. oszt. számára (ismétlés). 9.00 — 9.20-ig: környezetismeret, az áll. isk. I. oszt. számára. 9.20-ig: képek. 10.05—10.25-ig: tanulmányi kirándulás az áll. iskola VIII. oszt. számára — kényszerítő. A kényszerítő. 11.00—11.20-ig: orosz nyelv, a középiskolások részére: Grisa és Andrej a diákszállóban. 14.00—14.20-ig: Országos nyelv. az áll. iskola VI. oszt. számára (ism.). 14.55—15.15-ig: Környezetismeret (ism.). 15.50—16.10-ig: Tanulmányi kirándulás (ism.). 16.50—17.10-ig: Országos nyelv, középiskolások részére (ism.).

A száraz és zsíros arc bőr ápolása

ARCUNK szépségét, bő-rünk frissességét csak rendszeres törődéssel, ápolással őrizhetjük meg. Főleg a száraz arcból szorult ápolásra, mert a víz és a szappan — ami egyébként nélkülözhetetlen — a meglevő kevés zsírtartalmat is felemészti.

A száraz bőr két csoportját ismerjük: az egyik a víz- és zsírszegény, a másik a vízben szegény bőr.

A víz- és zsírszegény bőr felismerhető arról, hogy vékony, pergamentszerű, sok apró, hajszálránc látható rajta. A házi kezelése könnyű. Elsősorban gőzölést alkalmazunk. A bőrön gyöngyöző vízcseppeket ne töröljük le, hanem enyhén ütögető mozdulattal könnyen felszívódó, sok vizet tartalmazó zsíros krémmel (pl. Exotic hidratáló arc krém) masszírozzuk. Gőzölés helyett nagyon hatásos zsíros krémmel vastagon bekenni az arcot, és 10—15 percig állni a vízrel borogatni. Az ilyen természetű arc bőrre megfelelő és hatásos arcpakolást készíthetünk egy tojássárgájából kevés ricinus-

olaj és víz hozzáadásával. A pakolást, ha megszikkadt arcunkon, állott vízzel mos-suk le, s enyhén krémezünk.

A ZSÍRSZEGÉNY száraz arcból ismertetőjele, hogy ényesen feszülő, húzóderék-zést okoz és ráncosodásra hajlamos. Szintén öt percig gőzöljük, mert a felpuhult bőr a zsíros krémek könnyebben felszívja. Hormocit, vagy méhpempő „Opera” arckrémmel masszírozzuk, lehetőleg lefekvés előtt, hogy a krém teljes felszívódása lehetővé váljék. Erre a bőrre puder alá minden alkalommal zsíros krémet ken-jünk, nem szükséges külön nappali krém használata. Pakolásként, melegített zsíros krémét pár csepp kamilaleával és egy tojássárgájával keverünk össze. Ecsettel kenjük az arcra, s ha megszáradt, langyos vízzel mossuk le. Állandó ápolás mellett mindkét száraz bőr üde, bársnyos és rugalmas lesz.

A zsíros bőrnek szintén két csoportja ismeretes. Az egyik zsíros tapintású, de korpás, hámlós felületű.

Ez a bőr nem kíván külön-sebb krémezést, inkább vitaminokra van szükség. „D” vitaminos pakolást tej és glicerín keverékéből készí-tünk. A „D” vitaminhoz napozás és kvarcolás útján jutunk.

Az olajosan zsíros bőr már mosakodás után félszá-val fényes, és a kitisztítottan porosok teteje szürkés. Az ilyen bőrt lehet örökölni, de lehet kóros folyamatok következménye. Okozhatják a pubertás kor, az emésztő-szervek, a máj-, a gyomor, epe, a bélbántalmak. Az ilyen arcból alkoholos, ká-mforos, szaliciles arccal kell kezelni.

IGEN HASZNOS a meleg-vízzel történő mosószappanos mosakodás. Ezután kifacsart citrom belső felével dörzsöljük át a zsírosabb arcterületeket, az orrot és az állat.

Ne hanyagoljuk el az arc ápolását, mert csakis a rendszeresen ápol és gondozott arcból üde és fiatalos hatás-ból.

Gálfi Piroksa

17.30 Az iskola-tv postája — mű-sorkalauz pedagógusoknak. 17.45 Hírek. 17.50 Száz kérdés — száz felelet. 18.30 Úttörőexpedíció a jövőbe. 18.50 Ki minek mestere? Portréfilm. 19.00 Akiket nem sürgött az idő... R riportfilm. A termelőszövetkezeti építkezésekről. 19.20 Esti mese. 19.30 Tv-hir-adó. 19.45 Napi jegyzetünk. 19.50 Póldázat I. Választ. Tv-játék. (Tíz éven felülieknek!) 20.50 Akik kedvelnek a nők... Zenes filmösszeállítás. 21.40 Kötészet. Szécsi Margit és Nagy László verseiből. 22.10 Tv-híradó. 2. ki-adás. (MTI)

Anyakönyvi hírek

I. KERÜLET

Házasság: Lantos Sándor és Ruck Anna Veronika, Németh László és Nagyvárdi Erzsébet, Domján István és Nagy Ilona, Gács László és Gálfi Ilona, dr. Márai Pál és Ferencz Margit, Nagy Antal és Arany Róza, Kiss Gyula György és Szentesi Gabri-ella, Telek Sándor és Bod-rog Szuzsanna, Kerekes Ferenc István és Kállai Erzsébet, Katalin, Török Imre György és Tölgyesi Olga Róza, Szabó-Galiba János és Kovács Hajnalka, Papp Jó-zsef Gyula és Kurucz Mária, Csillag István és Jankó Gi-zella házasságot kötöttek.

Születés:

Vásárhelyi Antalnak és Márta Máriának Antal, Kun-szabó Bélának és Lukács Rozáliának Eleonóra, Szita Bé-lának és Nagy Ilonának Gabri-ella, Lajkó Károlynak és Ilés Máriának Károly, Varga Endrénének és Kristóf Ju-liannának Julianna, Nagy Andrásnak és Varga Erzsébetnek Erzsébet Ibolya, Tarj Józsefnek és Gercsö Irénnek Éva, Balogh Józsefnek és Ördög Máriának Edit, Kálász Mihálynak és Mészáros Irénnek Mihály, Mészáros Tibornak és Perc Veroniká-nak Tibor, Kéri Mihálynak és Gyóni Katalinnak Attila, Vónéki Józsefnek és Papp Erzsébetnek Aranka, Rácz Jánosnak és Hegedűs Rán-nek Zoltán, Kovács József-nek és Kertész Gizellának József, Kovács Józsefnek és Kertész Gizellának Károly, dr. Antal Dezsőnek és Bugyi Róának Dezső János, Nagy Berta Péternek és Farkas Rozáliának Ibolya, Gombos Mihálynak és Farkas Máriának Mária Aranka, Vónéki Jánosnak és Pap Erzsébet-nek Erzsébet nevű gyerme-kük született.

Halálozás: Dr. Rák Kál-mánné Lantos Margit, Csep-reghi Zoltán, Molnár Jánosné Burger Ilona, Bánáthy Jánosné, Csányi Ferenc, Bo-zsó Mária, Tóth György, Dietrich Emil, Tóth Sándor-né Klonkai Mária Ilona, Hor-váth Józsefné Monostori Etel, Szabó Béla, Madár Imréné, Barthi Margit, Farkas Imre, Kálász Mihályné Mészáros Irén, Hajdú József, Bába István, Kovács János, Kakas Pálné Klucsó Judit, Scharler Kálmánné Anslender Ilona, Kolompár Aranka, Gyuris Károlyné Kiss Rozália el-hunytak.

II. KERÜLET

Házasság: Molnár János Antal és Dobrányi Mária, Balázs József és Hegedűs Piroksa, Erdei János Gyula és Bezdán Klára Ilona, Nagy Lajos András és Fodor Erzsébet, Sebők Lajos László és Kacziaba Etelka, Streit-mann Gábor Dénes és Fejér Emma, Szél József Árpád és Vámosy Nagy Julianna, Borbás József és Kelemen Mária, Szatmári Ferenc András és Frank Gizella házasságot kötöttek.

III. KERÜLET

Halálozás: Szulcsán Jánosné Turi Borbála, Herédi Györgyné Oltványi Etelka, Szabó József elhunytak.

Születés: Korda Istvánnak és Tarsoly Klárának Erzsébet Mária, Harkai Sándor-nak és Pálfi Irénnek Zoltán István, Kocsis Péter János-nak és Csurgó Etelkának Erika, Császár István Imrén-nek és Hajas Juliannának Ibolya, Szanka Jánosnak és Budai Matildnak János, Koza Ferencnek és Ágoston Katalinnak Ferenc, Hering Ottónak és Pastyik Márta Máriának Andrea, Kovács Ferencnek és Kolompár Arankának Ilona, Ginczinger Istvánnak és Kürti Eszter-nek Edit, Czako Istvánnak és Papp Erzsébetnek István, Martonos Györgynek és Dani Máriának Ágnes, dr. Tan-dor Károlynak és Csetri Máriának Júlia, Tapodi Sándor-nak és Gyuris Irénnek Zsuzsanna, Kósó László Im-rének és Kálmán Máriának Zsuzsanna Marianna, Berta Andor Gáspárnak és Barna Máriának Zsuzsanna, Oláh Gábor Imrénének és Pálfi Má-ria Flórának Gábor Endre, Solya Jánosnak és Kangyal-ka Irénnek Márta, Berkó Jánosnak és Rutai Ilonának Gizella, Peták Jánosnak és Király Irénnek János, Kiss Sándornak és Rekett-Nagy Annának Tibor, Szöllösi Lászlónak és Börcsök Máriának Mária, Tölgyesi Béla Istvánnak és Huhn Éva Ka-talinnak Zsolt, Tompai Pál-nak és Forgó Margit Iloná-nak Péter Pál, Nagy Sándor-nak és Burka Jolán Katalin-nak Katalin, Kósó Imrénének és Ördög Máriának Róbert, Ábrahám Istvánnak és Fu-gel Hermina Piroksának Ist-ván nevű gyermekük szüle-tett.

Halálozás: Bertalan József-né Bödö Terézia, Füzesy József, Kugler Józsefné Gál Margit, Szarka Albertné Szűcs Róza, Mezei Géza el-hunytak.